

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Rådgivende Ingeniør Einar Sofienlund

Einar Sofienlund

Vår dato: 13.08.2014

Vår ref.: 201300011-4

Arkiv: 312

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Solveig Silset Berg

22959325/sosb@nve.no

Rådgivende Ingeniør Einar Sofienlund - Søknad om tillatelse til bygging av Bjørdøla kraftverk i Vang kommune i Oppland - NVEs vedtak

Otrøelva er vernet mot ytterligere utbygging i dette området, og det er NVEs vurdering at søknaden om Bjørdøla kraftverk er i strid med vannressursloven §§ 34 og 35. Det legges vekt på de store turist- og friluftsinteressene knyttet til Tyinkryss-Filefjell. NVE mener at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene, og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis ikke konsesjon til å bygge Bjørdøla kraftverk.

Søknaden

Einar Sofienlund søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Bjørdøla kraftverk i Vang kommune i Oppland. Otrøelva utgjør elvestrekningen fra vannskillet på Filefjell til Vangsmjøse, det vil si den øvre delen av Begnavassdraget. Bjørdøla er en sideelv til Otrøelva og renner ut fra Bjørdalstjednet i Bjørdalen. Den har samløp med Otrøelva rett vest for Fløgstrøndfjorden ved Tyinkryss.

Kraftverket skal utnytte et fall mellom kote 980 og 860, som gir en brutto fallhøyde på 120 m. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 0,99 MW som vil gi en produksjon på 3,28 GWh. Maksimal slukeevne vil være 1000 l/s som utgjør om lag 130 % av middelvannføringen på 760 l/s. Minste driftsvannføring er satt til 30 l/s, og det er planlagt slipp av minstevannføring på 23 l/s hele året. Årlig middelproduksjon er beregnet til 3,28 GWh og utbyggingskostnad er 5,74 kr/kWh.

Inntaksdammen er planlagt utført i betong med høyde 2-3 m og lengde 10 m. Vannveien på 770 m skal bestå av et rør med diameter 700 mm som skal graves ned på hele strekningen. Lengde på berørt elvestrekning er 970 m. Det vil bli behov for 50 m ny permanent vei til stasjonen fra eksisterende vei. Det planlegges ikke nye veier til inntak eller langs rørgate. Kraftstasjonen skal knyttes til eksisterende nett via en 100 m lang jordkabel.

I St.prp. nr. 75 (2003-2004) Supplering av verneplan for vassdrag ble det åpnet for å gi konsesjon til mikro- og minikraftverk som har installert effekt mindre enn 1 MW. Dette ble vedtatt av Stortinget 18.02.2005, jamfør vedtak nr. 240. Det ble satt som en forutsetning at konsesjon bare kan gis dersom

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

utbygging ikke er i konflikt med verneverdiene. Det framgår ellers av vannressursloven § 35 1. ledd post 5 at

«Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot».

Om søker

Det var i utgangspunktet Småkraft AS som søkte om Bjørdøla kraftverk. Selskapet har senere trukket seg ut av prosjektet, men søknaden er videreført av grunneierne, jamfør e-post fra Utmarksplan v/Knut Vidar Svanheld sendt oss 08.05.2013. Senere er vi i e-post fra Einar Sofienlund den 17.04.2014 orientert om at han har overtatt for Småkraft AS i avtalen med grunneierne.

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kapittel 3. Dersom det er klart at en søknad må avslås, kan dette skje uten kunngjøring, jamfør vannressursloven § 24, 2. ledd, bokstav c. NVE mener at søknaden om Bjørdøla kraftverk ut fra dette kan vurderes etter denne bestemmelsen i vannressursloven.

NVEs vurdering

Otrøelva ble vernet ved Stortingets vedtak i Verneplan II i 1980 under betegnelsen «Objekt nr. 21 Vassdrag i Vang» sammen med Rødøla og Skakadalsåni. I vurderingen av vernespørsmålet ble det lagt vekt på at området var sterkt berørt av kraftutbygging, og at de nevnte elvene burde unntas fra kraftutbygging. NVE legger til grunn at Bjørdølas urørthet av kraftutbygging dermed er å betrakte som en verneverdi i denne sammenheng. Vassdraget er vurdert som en viktig del av et attraktivt og variert landskap. Hovedbegrunnelsen for vernet er store turist- og friluftsinnteresser til Tyinkrysset-Filefjell.

Fra søknaden punkt 3.14 siteres:

*«Tyinkrysset er en sentral plass for Reiselivet i Vang kommune og også for Valdres som destinasjon. Plassen har også betydning for reiselivet i Sogn, spesielt Lærdal og Årdal, da Tyinkrysset er et knutepunkt og mye brukt stoppested mellom øst og vest. Fjellområdene Filefjell, Tyin og Tyinkrysset er aller mest kjent for vintersport, men sommersesongen har utviklet seg til å være like viktig for reiselivet på Tyin, med økte aktivitetstilbud for sommersesongen i Valdres og pga. rollen plassen har for reisende over fjellet (pers. med. Leif Solemsli, leiar for destinasjonen Tyin-Filefjell under destinasjonsselskapet for Valdres). En viktig rolle er også at Tyinkrysset er en viktig innfallsport til Jotunheimen, en av våre best kjente nasjonalparker, både sommer og vinter. Vang kommune har utpekt Tyinkrysset som et satsingsområde innenfor reiselivsutvikling, m.a. er det over lang tid arbeidet med en masterplan for området Filefjell – Tyinkrysset – Tyin. Influensområdet er vurdert å ha **stor verdi** i reiselivssammenheng.*

I umiddelbar nærhet til Tyinkrysset ligger 3 bedrifter med romutleige, inkl. fjellstue og turisthytte. 7 ulike enheter tilbyr utleige av leiligheter og hytter, og i tillegg er det en stor tetthet av private hytter i området. Videre er plassen også mulig utfartsområde for besøkende til reiselivsbedrifter og hytteområder videre oppover og over mot Filefjell, på Tyin og på sør- og østsida av Vangsmjøsa.

I tillegg til aktive reiselivsbedrifter er det også lagt til rette for gjester som bruker området på egenhånd. Tett ved veikrysset ligger det m.a. en parkeringsplass for besøkende turfolk med en liten lekepark ved siden av.»

Det er innsyn til tiltaksområdet fra E16 og Tyinkrysset fjellstue og noe nedenfor og fra Fv 53. Det er også innsyn fra høyereliggende områder. Rørgatetraseen vil krysse et historisk veifar fra middelalderen som er automatisk fredet. Kulturminnene i området blir i søknaden trukket frem som viktige for reiselivet i området.

I søknaden vurderes tiltaket å ha *liten negativ konsekvens* for friluftsjnteressener i anleggsfasen og *ubetydelig til liten negativ konsekvens* i driftsfasen. Konsekvensene for reiselivsjnteressene, inkludert konfliktene for landskap og kulturminner er vurdert til å være *middels negative*. For vernejnteressene vurderer søker at tiltaket er ventet å få *liten negativ konsekvens*.

Vassdragets verneverdier er knyttet til store turist- og friluftsjnteressener til Tyinkrysset-Filefjell. Disse jnteressene har ikke blitt mindre etter at vassdraget ble vernet, snarere tvert om. Det kommer også tydelig frem i konsesjonssøknaden at tiltaksområdet og omkringliggende områder er mye brukt hele året.

NVE mener at konfliktene knyttet til verneverdiene er undervurdert av søker. Tiltaket vil føre til synlige inngrep og fraføring av vann i elva som går rett ved Tyinkrysset. Ut i fra bildene i søknaden er det mye fjell i dagen. Dette tilsier at mye av rørgatetraseen må sprenges ut, og ikke bare graves ut som det står i søknaden. Slik vi ser det vil dette bli store inngrep i et område som er mye brukt og som er godt synlig. Når det gjelder maksimal slukeevne så utgjør denne om lag 130 % av middelvannføringen. Dette er en høy slukeevne i et verna vassdrag og vil frata vassdraget mye av dets naturlige vannføringsdynamikk. Store deler av året vil det kun gå en minste vannføring på 23 l/s i elva. NVE mener dette er lite og ikke i samsvar med at vassdraget er vernet.

Lav produksjon, høy slukeevne, lav minste vannføring og høy utbyggingskostnad gjør at det etter NVEs vurdering ikke vil være rom for å justere tiltaket slik at det kan være akseptabelt for vernejnteressene. Slik NVE ser det er tiltaket dermed i strid med vernegrunnlaget for vassdraget og dermed i konflikt med vannressursloven §§ 34 og 35. Hensynet til verneverdiene har avgjørende betydning i konsesjonsspørsmålet, jamfør OEDs retningslinjer for små vannkraftverk.

Otrøelva er vernet mot ytterligere utbygging i dette området, og det er NVEs vurdering at søknaden om Bjørdøla kraftverk er i strid med vannressursloven §§ 34 og 35. Det legges vekt på de store turist- og friluftsjnteressene knyttet til Tyinkrysset-Filefjell. NVE mener at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene, og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis ikke konsesjon til å bygge Bjørdøla kraftverk.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt underretningen er kommet frem til partene, jamfør forvaltningsloven kap. VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med vennlig hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi:

Fylkesmannen i Oppland
Kjell Gudmund Svien
Oppland fylkeskommune
Utmarksplan AS v/Knut Vidar Svanheld
Vang kommune
Fylkesmannen i Oppland
Fylkeskommunen i Oppland